

folklor/edebiyat'tan

Yeni bir yayın yılını sonlandırırken, başlayacak yeni dönemin heyaecanını duymaktayız. Türkiye yanı sıra, dünyanın belli başlı üniversitelerinin de takip etmekte olduğu dergimiz, gün geçtikçe de sayfalarına yeni imzaların çalışmalarını taşımak sevincini duymaktadır.

Daha önceki sayılarımızda da anmıştım, folklor/edebiyat'ın dinamikliği içeriğinin zenginliği yanında, istisnasız her sayısında ortalama 7-8 yeni imzanın ürünlerini sayfalarına taşımaktan kaynaklanıyor. Alanında başarılı, üretken genç araştırmacıların yeğledikleri yayınlardan biri olmak, bu çalışmalara kaynaklık etmek; akademik yayıncılık açısından önemlidir. Bir başka önemli nokta, popüler yayınların eriştiği ölçüde olmasa da, belirli kitabevlerinde bulunabilir bir yayın olmasıdır. Böylece, okuru ve meraklısı üniversiteyle sınırlı olmayan, daha geniş bir okur kesimiyle buluşabilme şansına da sahip olunmaktadır.

Bu sayımızın ilk yazısı, dergimizde de ilk çalışması yer alan felsefe doçenti **Erdal Cengiz**'e ait. 'Kültür göstergelerinin tüketimle birlikte çoğaltıldığı, kültürün gündelik yaşamda dolaşımında olan her şeyin görüntüsüyle kendini gösterdiği' yirminci yüzyıl gerçekliğini, *Popüler Kültür ve Sanat* başlıklı makalesinde irdeliyor.

Dr. **Meryem Bulut**, geleneksel kültürde lohusalık dönemi 'albastı', 'alkarısı' olarak adlandırılan ve anne ve bebeğin hayatını tehlikeye sokacağı varsayılan kötü ruh ritüelini, araştırmasında Mardin'i örnek alan seçerek, irdeliyor. Farklı etnik köken ve inanca sahip insanların bir arada yaşıyor olmalarıyla ayrı bir kültürel özellik taşıyan Mardin'de yapılan bu çalışmanın, kültür bilimciler için önemli bir kaynak olacağı kanısındayım.

Frankofonist **S. Seza Yılcıoğlu**, bir dönemin kültürel sınıflandırmasını adlandırmada da belirleyici unsur olan 'at' imgesini, ünlü edebiyatçımız Yaşar Kemal'in anlatılarından hareketle irdeliyor. Bu makaleyi Fransızcadan dilimize **Elif Kayalar** kazandırdı. Sosyolog **Fatime Güneş**, yoksullukla başa çıkma stratejilerini Eskişehir ilini alan seçerek 'Kaynakların Yoksunluğu ve Kadın Emeği' bağlamında irdeliyor.

Türk kültür hayatında dergilerin önemli işlevleri vardır. Edebiyat toplulukları ve akımlarının ortaya çıkması ve şekillenmesinde olduğu kadar, düşünsel hareketlerin yaygınlaşmasında da dergiler çok önemli bir yer edinmiştir. İlk sayısı 1952 yılında ve kimi ara vermeler dışında toplam 275 sayı yayımlanan *Yeni Ufuklar*, çevresinde toplanan düşün ve sanat insanlarıyla birlikte Türk kültür hayatının en önemli süreli yayınlarından birini oluşturmuştur. **Ümüt Akagündüz** bu dergideki batılılaşma ve aydın tartışmaları; Dr. **Musafa Köksal** ise, tarih öğretiminin niteliğini etkileyen en önemli unsur olan tarihsel bilgi olgusunu, tarih öğretimi ekseninde irdeliyor.

folklor/edebiyat'ta sınırlı da olsa başka dilde yazılmış makalelere de yer vermekteyiz. Karşılaştırmalı dilbilim çalışmaları genellikle, aynı aileden diller üzerine yoğunlaşmaktadır. Dr. **Recep Özbay**, Türkçe ve Almancada "El" ve "Göz" ile Üretilen Deyimlerde Eşdeğerlik" başlıklı çalışmasında, Almanca ve Türkçe gibi farklı akrabalığa ait diller üzerinde durarak, uzuv ve organların temel biyolojik görevleri dışında, dilsel dünyamızdaki kullanımlarını irdelemektedir.

Kaleme alındığı 1900 yılından bu yana, hemen her dönem gündemde kalan ve gerek roman olarak gerekse sahne sanatları ve sinema/televizyona aktarılmasıyla da ayrı bir popülerlik kazanan Halid Ziya Uşaklıgil'in *Aşk-ı Memnû* adlı yapıtını, Dr. **Seval Şahin**, Tarık Günersel tarafından tiyatroya uyarlanan örnek üzerinden hareketle ele alıyor.

Bu sayımızda yazı ailemize katılan müzik eksenli yazılarıyla bundan sonra da karşılaşacağımız Doç. **Oytun Eren**, Beethoven'ın piyanist kimliği ve bu kimliğin oluşturduğu müzikal algıyı tematik bir yöntemle incelemektedir. Müzik konulu bir diğer yazı ise, daha önce de metinlerine yer verdiğimiz ünlü etnomüzikolog **Bruno Nettl**'in, bu kez **Sungu Okan**'ın dilimize kazandırdığı *Kayıtlı, Basılı, Yazılı ve Sözlü Gelenek Türleri* başlıklı makalesidir.

Doç. Dr. **Meltem Çelikaş Ekti**, görme engellilerin iletişim dünyasını temel olarak iletişim sürecinde etkin olan mekanizmanın ne olduğu sorusunu, *Gözle Değil Dille Görmek* başlıklı makalesinde tartışıyor.

Kızın anne evinde geçirdiği son geceyi simgeleyen 'kına gecesi' geleneğini ve bu gecede söylenen türkülerini Dr. **Halil Altay Göde**; 13. yüzyıl örneklerinden hareketle, Türk halk şiirinde ahlak anlayışını ise Dr. **Mehmet Yardımcı** ve Dr. **Ahmet Zeki Güven** ele alıp irdeliyorlar.

Türkler ile Macarlar arasındaki 'akrabalık' ilişkilerini temel alan sav ve çalışmalar oldukça fazladır. Ancak, bunları Türkiye coğrafyasından yerleşim yerleri bağlamında irdelenen örneklerle pek az rastlanır. Çalışmalarını New York'ta sürdüren Macar akademisyen Dr. **Frenc Ispay**'ın, Türkiye'deki Macar köyleri üzerine, 1980'lerin hemen başında *Élet és Tudomány* (Hayat ve Bilim) dergisinde yayımlanan yazısını yine ünlü bir Türkolog **Edit Tasnâdi**'nin çevirisi ve tarih doçenti **Mustafa Oral**'ın açıklayıcı notlarıyla yayımlıyoruz.

Homeros, hiç kuşkusuz sadece Yunan tarihinin değil, bütün dünyanın epik şiir geleneğinde akla ilk gelen adlardan biri olmuştur. Onun yaratmış olduğu bu etki, görkemli bir geleneğin de şekillenmesine neden olmuştur. Doç. Dr. **Ayşen Sina**, anonim olma vurgusunu da yaparak Homeros'tan çevirdiği, *Kurbağa-Fare Savaşı* adlı epik destanı dilimize kazandırmakla kalmıyor, gelenek ve anonimlik yaklaşımlarına da ayrı bir ufuk kazandırıyor.

Sağlık ve kültür ilişkisini konu edinen ve günümüzde kendi başına bir alt alan olarak nitelenen tıbbi antropoloji, sağlık ve hastalık ile bunun kültürle olan ilişkisini çeşitli yönleri ile ele almaktadır. Halk hekimliği genel başlığı altında değerlendirilen ve yerel tıp, halk tababeti olarak da adlandırılan tıbbî antropoloji üzerine Dr. **Meliğe Kaplan** ayrıntılarıyla durarak, sağlık ve kültürün buluştuğu bu alanı açmıyor.

Öğretim elemanı, araştırmacı **Tanasis Kungulus**, aynı zamanda bir halkbilim profesörü olan **Vangelis Avdikos**'un *O dikos mu Theos* (Benim Tanrım) adlı çağdaş Yunan nesrinde antropolojik ya da etnik romanın öncüsü olarak da görülen yapıtı üzerinden, Batı Trakya'daki kültürel ablukayı ele almakta.

Ortak Türk kültürünün yayılma alanlarının belirlenmesinde mitolojik unsurların incelenmesi başlıca çalışma alanlarından birini oluşturmaktadır. Doç. Dr. **Bayram Durbilmez**, Romanya'da yaşayan Tatar Türklerinin sözlü edebiyat ürünlerini sayıların simgesel anlamlarından hareketle ele alıyor. Araştırmacı **Zeynep Kalyoncuoğlu** ise bir dönem Türk eğitim sistemi içerisinde örneklik oluşturmuş Köy Enstitüleri pratiğini, bu projenin mimarlarından Hasan Ali Yücel ekseninde irdeliyor.

E.J. Zürcher'in yayımlandığı tarihten bu yana tartışmaların odağında olan "Milli Mücadele'de İttihatçılık" adlı kitabı üzerine, kapsamlı eleştirel çözümlemeyi **Mustan Şahin** yaptı. *

Bu sayımızla birlikte 16 yılı da geride bırakmış oluyoruz. On altı yıllık başarılı bir süreç geride bırakma cesareti veren tüm yazarlarımıza ve okurlarımıza teşekkür ediyor, yeni yayınlarda buluşmak dileğimi yineliyorum.

Metin Turan

Sorumlu Yayın Yönetmeni